

канд. юрид. наук. – К.: Національна академія державного управління при Президентові України. 2005.

7. Коліушко І., Тимошук В. Управлінські послуги - новий інститут адміністративного права // *Право України*. – 2001. – № 5. – С. 30 - 34.

8. Кузьменко О.В., Гуржвій Т.О. Адміністративно-процесуальне право України: Підручник / За ред. О.В. Кузьменко. – К.: Атіка, 2007. – 416 с.

9. Курс уголовного права. Общая часть: Учебник / Под ред. Н.Ф. Кузнецовой, И.М. Тяжковой. – М.: ЗЕРЦАЛО, 1999. – Т. 1: Учение о преступлении.

10. Манохин В.М. Советская государственная служба. – М, 1966.

11. Оксана Кузьменко. Норми адміністративно-процесуального права: теоретичний аспект // *Юридична Україна*. – 2005. – № 4. – С. 35 - 42.

12. Писаренко Г.М. Дозвільні адміністративні процедури // *Кримський юридичний вісник "Адміністративна реформа та проблеми вдосконалення діяльності правоохоронних органів"*. – Сімферополь, 2008. – Вип. 3. – С. 171 - 177.

13. Поляк О.В. Механізми надання управлінських послуг органами влади: Авторефер. дис. ... канд. юрид. наук. – Львів: Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. – 2006. – 19 с.

14. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 року // *Відомості Верховної Ради України*. – 2005. – № 48. – Ст. 483.

15. Про підсумки парламентських слухань щодо стану боротьби з корупцією в Україні – постанова Верховної Ради України від 05.07.2001 р. // *Голос України*. – 2001. – 15 серпня.

16. Стариллов Ю.Н. Курс общего административного права. – М., 2002.

17. Эффективная мотивация персонала. Как добиться максимум результата при минимуме затрат / Авт.-сост. В. Надеждина. – Минск: Харвест, 2007. – 256 с.

Стаття надійшла до редколегії 28.12.2009 р.

О.М. Беницький
Є.Г. Світличний

**ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА
ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ЗА ПОРУШЕННЯ ОБІГУ ПРИСТРОЇВ
ДЛЯ ВІДСТРІЛУ НАБОЇВ, СПОРЯДЖЕНИХ
ГУМОВИМИ, ЧИ АНАЛОГІЧНИМИ
ЗА СВОЇМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ МЕТАЛЬНИМИ
СНАРЯДАМИ НЕСМЕРТЕЛЬНОЇ ДІЇ**

Створення належних та безпечних умов існування громадян, захист прав, свобод та законних інтересів кожної особи є пріоритетним завданням держави. Одним з напрямів реалізації цього завдання є забезпечення громадської безпеки. З цією метою державою здійснюються заходи спря-

мовані на обмеження обігу предметів, які можуть загрожувати життю та здоров'ю громадян, наприклад: зброї, вибухівки, шкідливих речовин, тощо. Забезпечення належного обігу предметів, що становлять потенційну небезпеку, здійснюється за допомогою спеціального адміністративно-правового режиму, який в адміністративному праві набув назву режим дозвільної системи. Його метою є регулювання порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення і використання небезпечних предметів.

Важливим елементом режиму дозвільної системи – є відповідальність за порушення "режимних" правил. Значущість цього елемента визначається тим, що для адміністративно – правового режиму, характерний імперативний метод правового регулювання, який ґрунтується на засадах панування і підкорення, зобов'язуючому типі регулювання і виражається в юридичній нерівності суб'єктів правовідносин [1, 272].

Адміністративна відповідальність виступає дієвим засобом підтримання режиму дозвільної системи, за допомогою якого здійснюється вплив на поведінку всіх учасників адміністративних правовідносин, що виникають з приводу здійснення правил дозвільної системи з метою приведення їх поведінки у належний стан, який вимагається правовими нормами, що направлені на забезпечення функціонування зазначеного режиму.

Актуальність досліджень правової природи адміністративної відповідальності за порушення правил дозвільної системи підтверджується постійною увагою науковців до цих питань. Відомі вчені – адміністративісти: В.І. Антипов, К.К. Афанасьєв, Ю.П. Битяк, Г.М. Братель, І.П. Голосніченко, В.А. Гуменюк, А.А. Долгополов, С.В. Ківалов, І.Г. Кіріченко, В.К. Колпаков, Д.М. Лук'янець, Г.Г. Месхи, С.Д. Подлінець, В.І. Ткаченко, І.С. Розанов, О.М. Харитонов та інші у своїх працях неодноразово розглядали питання щодо шляхів удосконалення законодавства про адміністративну відповідальність за порушення правил дозвільної системи. Завдяки плідній праці зазначених вчених були розроблені юридичні механізми застосування адміністративної відповідальності за скоєння зазначених правопорушень, гарантії дотримання законності, тощо. Разом з тим, не применшуючи значний внесок зазначених вчених у розробку правових основ адміністративної відповідальності у сфері дозвільної системи, слід зазначити, що стрімкий розвиток науково-технічного прогресу, та швидка зміна потреб сьогодення обумовлюють розширення кола предметів на які поширюється дія дозвільної системи. У зв'язку з цим, питанням адміністративної відповідальності за порушення правил обігу деяких предметів обмежених у цивільному обігу ще не приділялася належна увага. До таких предметів відносяться пристрої для відстрілу набойів споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії.

Метою нашої статті є розгляд шляхів удосконалення законодавства про адміністративну відповідальність за порушення правил дозвільної

системи, а саме: обігу пристроїв для відстрілу набоїв споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії.

Вітчизняні пристрої для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії є самостійною групою предметів на які поширюється дозвільна система. Згідно з нормами Положення "Про дозвільну систему", порушення порядку обігу даних пристроїв повинно тягнути за собою настання юридичної відповідальності [3].

У відповідності до положень діючого законодавства дозвіл на придбання та зберігання пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії може бути надано суддям, працівникам суду, працівникам правоохоронних органів (прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, митної служби, державної прикордонної служби, державної податкової служби, установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, державної контрольно-ревізійної служби, рибоохорони, державної лісової охорони, розвідувальних органів України, Антимонопольного комітету України, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України та інших органів, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції (4)) та їх близьким родичам, особам, які беруть участь у кримінальному судочинстві, журналістам, народним депутатам України, членам громадських формувань з охорони державного кордону, військовослужбовцям, крім тих, які проходять строкову військову службу, а також державним службовцям. Відповідно до положень діючого законодавства значна частина перелічених осіб за вчинення діянь, пов'язаних з порушенням правил обігу пристроїв для відстрілу набоїв споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, які не тягнуть кримінальної відповідальності, відповідно до положень дисциплінарних статутів, або спеціальних положень про дисципліну, несуть дисциплінарну відповідальність. Інші ж особи, наприклад, журналісти, члени громадських формувань з охорони державного кордону, члени сімей співробітників правоохоронних органів, особи, які беруть участь у кримінальному судочинстві, деякі категорії державних службовців, у разі вчинення таких діянь, повинні бути притягнуті до адміністративної відповідальності.

Адміністративна відповідальність за порушення правил дозвільної системи передбачена нормами Кодексу України про адміністративні правопорушення. Так у ст.ст. 189 - 195-6 КУпАП встановлено відповідальність за порушення громадянами та посадовими особами правил дозвільної системи. Серед зазначених норм, окрім інших правопорушень, у сфері

дозвільної системи передбачена відповідальність за порушення, пов'язані з порядком обігу вогнепальної мисливської, чи холодної, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметри і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с і бойових припасів, а також спеціальних засобів самооборони, газових пістолетів і револьверів та патронів до них [2].

Однак, аналіз зазначених норм КУпАП дає підстави дійти висновку, що норми, які безпосередньо встановлюють адміністративну відповідальність за порушення порядку обігу пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, у Кодексі України про адміністративні правопорушення не передбачені. Відсутні вони і в інших нормативно-правових актах. Таким чином, склалася ситуація, за якої практично повністю відсутня адміністративна відповідальність окремих категорій суб'єктів, яким надано право на придбання, зберігання, носіння та користування предметами, на які поширюється дія дозвільної системи за порушення правил обігу зазначених пристроїв та набоїв до них.

Враховуючи, що за допомогою пристрою для відстрілу набоїв, спорядженого гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії особі може бути завдано важких поранень, чи, навіть, спричинена смерть, якщо він буде застосований з близької відстані, зазначений пристрій становить реальну загрозу інтересам суспільства, а саме: життю та здоров'ю громадян. Тому необхідність адміністративно-правової охорони правил обігу таких пристроїв, на наш погляд, не викликає сумнівів. На необхідність закріплення адміністративно-правових санкцій за порушення правил обігу пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії та бойових припасів до них, вказує й зміст норм розділу IV "Відповідальність за порушення порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку перевезення і використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття і функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система" Положення "Про дозвільну систему".

Посилаючись на вищезазначені аргументи, ми пропонуємо до адміністративних проступків в сфері обігу пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, віднести наступні діяння:

1) стрільбу з пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, в не відведених для цього місцях, або з порушенням встановленого порядку;

2) порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам, або продажу пристроїв для відстрілу набоїв, споря-

джених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії та набоїв до них;

3) порушення громадянами правил носіння, або перевезення пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і бойових припасів до них;

4) порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і правил взяття їх на облік;

5) ухилення від реалізації пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і бойових припасів до них;

6) порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і бойових припасів до них;

7) порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і бойових припасів до них;

8) порушення порядку розробки та виготовлення пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і бойових припасів до них;

9) порушення правил застосування пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії.

З метою встановлення відповідальності за ці діяння необхідно внести відповідні зміни та доповнення до Кодексу України про адміністративні правопорушення та закріпити ці положення у ряді статей.

Суб'єктом зазначених правопорушень можуть виступати як загальні суб'єкти – осудні особи, які досягли 16-ти річного віку (наприклад: діяння передбачене п. 1), так і спеціальні – посадові особи, або особи, які отримали дозволу на здійснення певної діяльності у сфері обігу пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і бойових припасів до них.

За вчинення цих правопорушень, на наш погляд, слід передбачити відповідальність у вигляді попередження, штрафів, або громадських робіт з можливістю оплатного вилучення, або конфіскації пристроїв для відстрілу набоїв, споряджених гумовими, чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і бойових припасів до них.

Урахування зазначених пропозицій при внесенні змін до діючого законодавства, на наш погляд, сприятиме усуненню юридичних прогалин, що сприятиме зміцненню законності та забезпеченню належної охорони прав та свобод громадян.

Література:

1. Адміністративне право України. Академічний курс : Підручник. ; У двох томах : Том 1. Загальна частина / Ред. колегія : В.Б. Авер'янов (голова). – К. : Видавництво "Юридична думка", 2004. – 584 с.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. – Х. : ООО "Одисей", 2008. – 282 с.
3. Постанова Кабінету Міністрів України № 576 від 12 жовтня 1992 року "Про затвердження Положення про дозвільну систему" // Офіційний вісник України. – 1992. – № 50. – ст. 146.
4. Закон України "Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів" від 23 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 11. – Ст. 50.

Стаття надійшла до редколегії 15.12.2009 р.

В.В. Гостєв

ПОНЯТТЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Реалізація стратегічних конституційних принципів верховенства права та законності безпосередньо пов'язана з необхідністю забезпечення неухильного дотримання прав і свобод громадян, їх надійного захисту. Більше того, у нових умовах держава бере на себе підвищені зобов'язання щодо їх гарантування.

Відомі українські правники останнім часом все частіше звертають увагу на підвищення ролі надійного захисту прав і свобод людини у рамках діяльності органів виконавчої влади. Так, на думку сучасних провідних учених, головними характеристиками в розумінні адміністративного права мають стати не "управлінська", а тим більше "каральна" його функції, а такі нові функції, як правозабезпечувальна (яка пов'язана із забезпеченням реалізації прав і свобод людини) і правозахисна (яка пов'язана із захистом порушених прав). Саме дві останні функції найповніше відтворюють справжнє суспільне призначення цієї фундаментальної галузі права. А отже, метою адміністративного права має стати саме закріплен-